

УДК: 37.011.3 – 051 + 811.161.2 + 811.111

Дар'я Володимирівна Ємельянова,
кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри західних і східних мов
та методики їх навчання,
Державний заклад «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»,
вул. Старопортофранківська, 26, м. Одеса, Україна

Наталія Новицька,
студентка 2 курсу магістратури
фізико-математичного факультету,
Державний заклад «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»,
вул. Старопортофранківська, 26, м. Одеса, Україна

ФОРМУВАННЯ МОТИВАЦІЇ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИКИ

Метою дослідження виступило формування мотивації навчання англійської мови майбутніх учителів фізики на підставі наявності професійної спрямованості та урахування психолого-педагогічних якостей студентів.

Як метод стимулювання внутрішньої мотивації навчання англійської мови обрано застосування методу професійно-спрямованих, навчально-дослідницьких проектів, теми яких визначались у співпраці викладачів фізики і англійської мови відповідно до робочих програм з фізики і англійської мови, і обговорювались зі студентами.

Спостереження за роботою студентів під час виконання проектів, бесіди з ними, а також результати завершального анкетування, показали, що виконання професійно-зорієнтованих, навчально-дослідницьких проектів сприяло підвищенню мотивації навчання англійської мови.

Ключові слова: іношомовна підготовка, мотивації, майбутні вчителя фізики.

Розширення професійних контактів, вільний обмін інформацією, науковою та навчально-методичною літературою, що видається за кордоном, стали важливими чинниками збагачення освітнього простору нашої країни. Для встановлення освітніх, культурних та професійних контактів актуальним стає підготовка фахівців, які володіють хоча би однією іноземною мовою, бажано, англійською, яка дедалі набуває все більшого поширення у світі і стає мовою міжнародного спілкування.

Важлива роль у сучасній освіті належить шкільному вчителю. Сьогодні вже ні в кого не викликає сумнівів той факт, що конкурентоспроможність педагогічного закладу вищої освіти (ЗВО), його престиж і роль безпосередньо залежать від якості підготовки вчителів, розвитку культури соціальної поведінки з урахуванням відкритості суспільства, від обліку нових вимог до професійної компетентності педагогічних кадрів. Тільки добре підготовлений шкільний учитель, який не тільки досконально володіє своєю дисципліною, але й, відповідно до вимог часу, знає іноземну мову і обізнаний в інформаційно-комунікаційних технологіях зможе успішно реалізувати цілі навчання, служити для своїх учнів авторитетом і прикладом сучасної людини, надати допомогу у виборі майбутньої професії й досягненні успішності в сучасному світі.

Незважаючи на необхідність знання іноземної мови фахівцями різних сфер діяльності в освіті і розуміння її значимості, випускники педагогічних ЗВО немовних спеціальностей недостатньо нею

володіють. Причин, що пояснюють це явище, багато, але однією з основних є недостатня мотивація вивчення цієї дисципліни.

Метою дослідження виступило формування мотивації навчання англійської мови майбутніх учителів фізики з урахуванням професійної специфіки напряму підготовки та психолого-педагогічних якостей студентів.

Виходячи з поставленої мети, вирішувались такі завдання: визначено педагогічні умови формування мотивації навчання іноземної мови і розроблено заходи їх впровадження у навчальний процес професійної підготовки майбутніх учителів фізики.

Дослідження психологів і педагогів ставлять ефективність навчання в пряму залежність від мотивації навчання [1, 2, 3, 6, 9]. Наприклад, Є. П. Ільїн розглядає мотивацію як «внутрішню детермінацію поведінки і діяльності, яка може бути зумовлена і зовнішніми подразниками, середовищем, що оточує людину. Але зовнішнє середовище впливає на людину фізично, тоді як мотивація – процес психічний, який перетворює зовнішні впливи у внутрішні спонування» [6, с. 63]. Відповідно до такого визначення психологи розрізняють зовнішню і внутрішню мотивацію. Зовнішня мотивація заснована на заохоченнях, покараннях та інших видах стимуляції, які або спрямовують, або гальмують поведінку людини. У разі зовнішньої мотивації чинники, що регулюють поведінку, не залежать від внутрішнього «я» особистості. Внутрішня мотивація сприяє одержанню задоволення від роботи, викликає інтерес, радісне збудження, підвищує самоповагу

особистості. Без мотивації діяльність тих, хто навчається, не матиме успіху. Мотивація виконує кілька функцій: спонукає, спрямовує і організовує учня, надає навчальній діяльності особистісний сенс і значимість. Єдність цих функцій забезпечує регульовальну роль мотивації в поведінці.

Важливість формування мотивації вивчення іноземної мови розглядалась в працях [1, 3, 5, 6]. Проблемі формування мотивації навчання іноземної мови в немовному виші присвячено низку робіт [4, 6, 7, 11].

Як стверджують психологи, до того як людина може зробити якісь дії, вона повинна захотіти це зробити. Таке твердження стосується й іншомовної підготовки на немовних спеціальностях. Що треба зробити, щоб студенти немовних спеціальностей захотіли вивчати іноземну мову? На думку дослідників, саме таким стимулом стає професійно спрямоване навчання іноземної мови.

Відповідно до принципів нового напрямку викладання англійської мови в західній педагогіці – «Англійська мова у спеціальних цілях» (ESP), в українській вищій освіті, згідно з Державним освітнім стандартом, навчання іноземної мови на немовних спеціальностях відбувається в рамках дисципліни «Іноземна мова за професійним спрямуванням». Метою вивчення дисципліни стало формування необхідної комунікативної спроможності у сферах професійного та ситуативного спілкування в усній і письмовій формах, навичок практичного володіння іноземною мовою в різних видах мовленнєвої діяльності в обсязі тематики, що зумовлена професійними потребами; оволодіння фаховою інформацією через іноземні джерела.

При такому підході створення позитивної внутрішньої мотивації навчання забезпечується спрямованістю на професійний інтерес, усвідомленням практичної і теоретичної значущості отриманих знань для майбутньої професійної діяльності, професійної специфіки, а також урахуванням вікових і психологічних особливостей студентів різних спеціальностей. Відносно умов, що впливають на формування зовнішньої мотивації, стає важливим створення ситуації успіху або усвідомлення невдачі і її причин, змагальності та комунікативної спрямованості занять.

Узагальнення і аналіз досвіду педагогічної роботи надали можливість схарактеризувати особливості студентів фізико-математичного факультету спеціальності 014 Середня освіта (Фізика). Ці особливості визначаються специфікою профільюючої дисципліни – фізики, засвоєння якої вимагає від студентів здібностей до дослідження та аналізу реальності, вміння проводити спостереження та розв'язування задач, розуміння проявів фізичних законів у довколишньому світі, що передбачає розвиток творчих здібностей. Їм властиві аналітичні здібності, розвинена пам'ять, логіка, спостережливість, високий рівень володіння інформаційно-комунікаційними технологіями, тобто якості, які мають сприяти успішності в іншомовній підготовці. Як і для будь-якого вчителя,

для майбутнього вчителя фізики характерна висока орієнтація на комунікативні відносини, що зумовлюється майбутньою професійною діяльністю. У зв'язку з останнім чинником іноземна мова розглядається ними як засіб комунікації.

Виходячи з вищезазначеного, визначено педагогічні умови, що сприяли формуванню мотивації навчання іноземної мови у майбутніх учителів фізики. По-перше, як педагогічну умову визначено вимоги до аудиторних занять з англійської мови на сучасному етапі. Заняття будувалися, як уже було зазначено, за наявності професійної спрямованості та з урахуванням психолого-педагогічних якостей студентів відповідної спеціальності, що і мало забезпечити появу потреб і позитивних мотивів освітньо-пізнавальної діяльності при навчанні іноземної мови. При цьому враховувалось, що сучасні соціальні чинники змінили психологію молодих людей. Вони звикли до образної й емоційної інформації по телебаченню й Інтернету, тому академічний стиль у ряді випадків сприймається ними як анахронізм. Студенти, здебільшого, дуже легко поєднують розумове з емоційним. Тому виникла необхідність варіювання академічного стилю навчання з властивими йому традиційними підходами (викладач – суб'єкт, студент – об'єкт освітньо-виховного процесу) із сучасними підходами (суб'єкт – суб'єктна, інтерактивна взаємодія викладача і студентів). Як друга педагогічна умова формування стійких позитивних інтересів і мотивів навчання іноземної мови визначалась необхідність впровадження інноваційних педагогічних технологій і методів навчання. Серед великої кількості інноваційних технологій навчання виділено такі: застосування інтерактивних методів навчання і впровадження комп'ютерних технологій, особливість яких полягала в тому, що навчальний процес здійснювався в умовах постійної активної взаємодії і співробітництва всіх його учасників, студент і викладач ставали рівноправними суб'єктами навчання, що забезпечувало інтенсифікацію процесу навчання та зворотний зв'язок усіх учасників навчального процесу (інтерактивність).

Серед інтерактивних методів навчання обрано метод проектів, впровадження якого в процес навчання англійської мови вже застосовувалось нами для студентів інших спеціальностей і дало позитивні результати [4, 12]. Особливості методу проектів полягала в тому, що він об'єднував елементи інтерактивності і застосування інформаційно-комунікаційних технологій, тобто обидві визначені педагогічні умови формування мотивації навчання іноземної мови на немовних спеціальностях. Як показав наш досвід, саме робота над навчально-дослідним проектом з актуальних проблем майбутньої професійної діяльності, який виконувався англійською мовою в межах відповідної теми навчальної програми дисципліни «Іноземна (англійська) мова за професійним спрямуванням», створювала у студентів внутрішню мотивацію навчання іноземної мови, можливість

проявити розумову самостійність, ініціативність, здійснювати активну пошукову діяльність. Адже, чим активніші методи навчання, тим легше зацікавити студентів.

Експериментально-дослідна робота з формування мотивації навчання англійської мови на немовних спеціальностях здійснювалась на фізико-математичному факультеті Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» зі студентами 1 курсу, спеціальності 014 Середня освіта (Фізика). В експерименті брали участь 17 студентів.

Для визначення рівня внутрішньої мотивації навчання англійської мови за професійним спрямуванням складено анкету з вісьмома варіантами відповідей на запитання «Які мотиви навчання іноземної мови для Вас найбільш важливі?», за якою проводилося анонімне опитування. Необхідно було розставити відповіді на запитання за рангом: найбільш важливо – 1, важливо – 2, важливо в деякій мірі – 3. Метою

анкетування, крім виявлення найбільш важливого мотиву навчання мови, було представлення студентам тих можливостей і переваг, які надає володіння англійською мовою.

Наведемо перелік відповідей на запитання, які запропоновано студентам:

1. Самоповага.
 2. Самовдосконалення.
 3. Розширення світогляду.
 4. Можливість отримання додаткових професійних знань.
 5. Можливість викладати фізику англійською мовою у подальшій професійній діяльності.
 6. Отримання високої оцінки для отримання стипендії.
 7. Можливість застосування англійської мови під час зарубіжної подорожі.
 8. Бажання продовжувати навчання в магістратурі.
- Передбачалась така відповідність номеру відповіді її рангу:

Таблиця 1

Відповідність номеру відповіді на запитання анкети її рангу

Номер відповіді	1	2	3	4	5	6	7	8
Ранг відповіді	3	1	2	1	2	3	3	2

За кожний збіг відповіді з її рангом нараховувався один бал.

Рівні внутрішньої мотивації розподілялись таким чином: високий рівень – 8-6 балів; середній рівень – 5-3 бали; низький рівень – 2-0 балів.

Анкетування проводилось анонімно, студенти відверто відповідали і тому більшість з них зізналися, що для них важливо: отримати високу оцінку з англійської мови для отримання стипендії (12 осіб); можливість спілкування під час зарубіжної подорожі (9 осіб); самоповага (11 осіб). Такий результат анкетування привів до такого розподілу рівнів мотивації на початковому етапі експерименту: високий рівень – 11 %, середній рівень – 42 %; низький рівень – 47 %. Безумовно, всі вищезазначені мотиви є стимулом вивчення англійської мови, але в ракурсі нашого дослідження вони не визначають внутрішню мотивацію вивчення англійської мови і є зовнішніми, утилітарними, змістовно не пов'язаними з професійною освітньою діяльністю. Більш важливими спонукальними мотивами, змістовно близькими до формування внутрішньої мотивації навчальної діяльності визначено отримання додаткових професійних знань і самовдосконалення. Проте студенти не визначили їх у високому рангу.

У проведених раніше дослідженнях метод проектів при навчанні англійської мови майбутніх учителів фізики застосовувався з метою інтенсифікації процесу навчання [13]. Виходячи з позитивних результатів попереднього дослідження, вирішено продовжити впровадження методу проектів з метою формування мотивації до навчання іноземної мови майбутніх учителів фізики.

Відповідно до навчального плану на першому курсі студенти, майбутні вчителі фізики, вивчають розділ загальної фізики «Механіка», в якому

вводяться основні фізичні терміни, формуються уявлення про фундаментальні фізичні поняття: простір і час, матерія, матеріальна єдність світу тощо. Загальний принцип методу проектів полягав у безпосередньому зв'язку навчального матеріалу зі змістом проекту. Проект виконувався у відповідності зі змістовними модулями освітніх робочих програм з англійської мови і розділу фізики «Механіка». У співробітництві з викладачем і магістрантом кафедри фізики та при обговоренні зі студентами визначено тему освітньо-дослідного проекту: «Впровадження елементів сучасної фізики в механіку». Проект складався із двох частин: «Уявлення про простір і час: від стародавніх часів до наших днів», «Сучасні уявлення про природу матерії та матеріальну єдність світу».

У процесі роботи над проектом викладач фізики пояснював студентам відповідні теми змістових модулів з механіки на заняттях із фізики, а викладач англійської мови – теми змістових модулів своєї дисципліни в межах розроблюваного проекту, акцентуючи студентів на практичному застосуванні отриманих теоретичних знань з англійської мови. При роботі над проектом використовувався російсько-англійський фізичний словник, що надавало можливість засвоєння фізичних термінів англійською мовою [8]. Враховуючи складність англійського перекладу термінів та конкретних відомостей і матеріалів сучасної фізики, розробка проекту проводилась на науково-популярному рівні з використанням Інтернет-ресурсу.

Робота з розробки проектів охоплювала три основні етапи з відповідним змістом та функціями діяльності студентів і викладачів: підготовчий, основний і завершальний.

Підготовчий етап був спрямований на створення мотивації, цілезабезпечення, планування. Студенти

обговорювали завдання, виявляли проблеми, висували шляхи їх рішення, створювали робочі групи, розподіляли ролі, визначали джерела інформації, способи її збирання. Консультативно-координувальна функція викладача полягала в мотивуванні, наданні допомоги в постановці цілей.

Основний етап полягав в ухваленні рішень, завершальному обговоренні шляху реалізації проекту, визначенні способів представлення результату, збиранні та творчій переробці інформації. Студенти визначали тактику, обирали оптимальний варіант реалізації проекту, оформляли проект. Викладач спостерігав за роботою студентів, у разі необхідності, надавав поради без зайвого втручання.

Завершальний етап – перевірка, захист, оцінювання. На цьому етапі здійснювалась підготовка та оформлення доповіді, пояснення отриманих результатів, колективний захист проекту, аналіз досягнутих результатів, оцінювання.

Після закінчення експерименту проведено повторне анкетування студентів, яке виявило такий розподіл рівнів мотивації навчання англійської

мови: високий рівень – 21 %, середній рівень – 62 %; низький рівень – 17 %. Підвищення рівню мотивації пояснювалось зростанням кількості студентів, які визначили за більш важливі мотиви навчання англійської мови такі: отримання додаткових професійних знань (12 осіб), самовдосконалення (14 осіб). Проте не виявилось студентів, для яких важливим чинником було отримання високої оцінки для отримання стипендії.

Як показали спостереження за роботою студентів під час виконання проекту, бесіди з ними, а також результати завершального анкетування, виконання освітньо-дослідницьких проектів, спрямованих на професійний інтерес, на підставі визначених педагогічних умов на прикладі обраних тем розділу «Механіка» мотивувало навчання англійської мови за професійним спрямуванням.

Планується подальше стимулювання навчання англійської мови за професійним спрямуванням студентів немовних спеціальностей шляхом пошуку і впровадження сучасних методів освітньої діяльності.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Алхазішвили А. А. Основы овладения устной иноязычной речью для специальности № 2103 «Иностранные языки» / А. А. Алхазішвили. – М. : Просвещение, 1988. – 127 с.
2. Гиліон О. В. Освітні мотивації студентської молоді / О. В. Гиліон // Грані: наук.-теорет.і громад.-політ.альманах / Дніпроп.нац. ун-т ім.О. Гончара; Центр соц.-політ.дослідж. – Д., 2012. – №1(81). – С. 102–104.
3. Гончаренко Т. Є. Мотивація вивчення іноземної мови як соціальна функція освіти [Електронний ресурс] / Т. Є. Гончаренко. – Режим доступу до стат.: http://repository.kpi.kharkov.ua/bitstream/KhPI-Press/717/1/TPUSS_2010_4_Goncharenko_Motyvatsiya%20vyvchennya.pdf
4. Ємельянова Д. В. Деякі проблеми залучення майбутніх учителів гуманітарних дисциплін до використання нових інформаційних технологій навчання у самостійній роботі / Д. В. Ємельянова // Наука і освіта : науково-практичний журнал Південного наукового центру АПН України. – 2012. – № 1 / С. VII. – С. 15–20.
5. Зимняя И. А. Психологические аспекты обучения говорению на иностранном языке / И. А. Зимняя. – М.: Просвещение, 1985. – 160 с.
6. Ильин Э. П. Психология для педагогов / Э. П. Ильин. – Питер, 2012. – 638 с.
7. Киянка В. Формування мотивації студентів в процесі вивчення іноземної мови засобами інноваційних технологій [Електронний ресурс] / В. Киянка // Prace naukowe Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie Rocznik Polsko-Ukraiński. – 2014. – t. XVI. – s. 167–176. – Режим доступу до стат.: <http://dx.doi.org/10.16926/rpu.2014.16.11>
8. Новиков В. Д. Русско-английский физический словарь [DJVU] [Электронный ресурс] / В. Д. Новиков (ред.). – Режим доступу до слов. : <https://www.twirpx.com> »
9. Рубинштейн С. Л. Основы общей психологии / С. Л. Рубинштейн. – СПб.: Питер, 2004. – 713 с.
10. Скалкин В. Л. Обучение диалогической речи (на материале английского языка) / В. Л. Скалкин. – К.: Радянська школа, 1989. – 158 с.
11. Трегуб І. П. Мотивація студентів як один із основних факторів успішної професійної підготовки [Електронний ресурс] / І. П. Трегуб. – Режим доступу до стат.: <https://naub.oa.edu.ua/2014/motyvatsiya-studentiv-yak-odyn-iz-osnovnyh-faktoriv-uspishnoji-profesijnoji-pidhotovky/>
12. Yemelyanova D. V. Organization of foreign language for preparation of students of non-linguistic specialties / D. V. Yemelyanova // Міжнар.конф. [«Modern tendencies in pedagogical education and science of Ukraine and Israel: the way to integration»] Ariel. Issue . Ariel University Centre of Samaria Israel. Issue. – 2017. – №7.
13. Yemelyanova D. V. Application of training and research projects as a method of forming self educational competence of future teachers of physics and mathematics / D. V. Yemelyanova, M. Marina, O. Tadeush // 36. праць міжнар. конф. [«Scientific and methodological basis for teaching natural sciences and engineering in higher education»] (Sout Ukrainian National Pedagogical University named after K.D.Ushynski. – Odesa, Ukraine. – May 16-19, 2017. – P. 197–201.

REFERENCES:

1. Alkhazishvili A. A. (1988) *Osnovy ovladeniia ustnoi inoiazychnoi rechiu dlia spetsialnosti № 2103 "Inostrannye iazyki"* [Fundamentals of mastering oral non-verbal speech for specialty No. 2103 "Foreign languages"]. Moscow : Prosveshchenie [in Russian].
2. Hylion O.V. (2012) Osvitni motyvatsii studentskoi molodi [Educational motivation of student youth]. *Hrani: nauково-teoretychnyy i hromadsko-politychnyy almanakh Dnipropetrovskoho natsionalnogo universytetu imeni O.Honchara. Tsentr sotsialno-politychnykh doslidzhen. Dnipropetrovsk –: The faces: scientific-theoretical and public-political almanac of the Dnipropetrovsk National University named after O. Gonchar. Center for Social and Political Studies. Dnipropetrovsk, 1, 102-104* [in Ukrainian].
3. Honcharenko T. Ie. Motyvatsiia vyvchennia inozemnoi movy yak sotsialna funktsiia osvity. [Motivation of learning foreign language as a social function of education.]. Retrieved from <http://repository.kpi.kharkov.ua/bitstream/> [in Ukrainian].
4. Yemelianova D. V. (2012). Deiaki problemy zaluchennia maibutnikh uchyteliv humanitarnykh dystsyplin do vykorystannia novykh informatsiinykh tekhnolohii navchannia u samostiinii roboti [Some problems of attracting future teachers of humanitarian disciplines to the use of new information technology training in self work]. *Nauka i osvita : nauково-praktychnyi zhurnal Pivdennoho naukovoho tsentru APN Ukrainy. – Science and Education: Scientific and Practical Journal of the Southern Scientific Center of the Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine , 1, 15–20* [in Ukrainian].
5. Zimniia I.A. (1985) *Psikhologicheskie aspekty obucheniiu govoreniu na inostrannom iazyke* [Psychological aspects of learning to speak in a foreign language]. Moscow: Prosveshchenie [in Russian].
6. Ilin E.P. (2012) *Psikhologiiia dlia pedagogov. [Psychology for teachers]*. St. Petersburg: Piter [in Russian].
7. Kyianka Vira. (2014) Formuvannia motyvatsii studentiv v protsesi vyvchennia inozemnoi movy zasobamy innovatsiinykh tekhnolohii. [Formation of students' motivation in the process of learning a foreign language by means of innovative technologies]. *Prace naukowe Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie Rocznik Polsko-Ukraiński - Scientific works of the Jan Długaz Academy in Czestochowa Polish-Ukrainian Yearbook*, Retrieved from <http://dx.doi.org/10.16926/rpu.2014.16.11> [in Ukrainian].
8. Novikov V.D. (red.). *Russko-angliiskii fizicheskii slovar* [Russian-English Physics Dictionary]. Retrieved from <https://www.twirpx.com> > [in Russian].
9. Rubinshtein S.L. (2004) *Osnovy obshchei psikhologii. [Fundamentals of General Psychology]*. St. Petersburg: Piter [in Russian].
10. Skalkin V.L. (2004) *Obuchenie dialogicheskoi rechi (na materiale angliiskogo iazyka). [Teaching dialogical speech (on the material of the English language)]*. Kyiv: Radianska shkola [in Ukrainian].
11. Trehub I. P. Motyvatsiia studentiv yak odyn iz osnovnykh faktoriv uspishnoi profesiinoi pidhotovky [Students motivation as one of the main factors of successful professional training.] Retrieved from <https://naub.oa.edu.ua/2014/motyvatsiya-studentiv-yak-odyn-iz-osnovnyh-faktoriv-uspishnoji-profesijnoji-pidhotovky/> [in Ukrainian].
12. Yemelyanova D. V. (2017) Organization of foreign language for preparation of students of non-linguistic specialties *tezy mizhnarodnoe konferentsyi «Modern tendencies in pedagogical education and science of Ukraine and Israel: the way to integration» - theses international conferences «Modern tendencies in pedagogical education and science of Ukraine and Israel: the way to integration»* Ariel. [in Israel].
13. Yemelyanova D. V., Marina M., Tadeush O. (2017) Application of training and research projects as a method of forming self educational competence of future teachers of physics and mathematics. *Zbirnyk prats mizhnarodnoyi konferentsiyi «Scientific and methodological basis for teaching natural sciences and engineering in higher education» - Collection of works of the international conference. «Scientific and methodological basis for teaching natural sciences and engineering in higher education»*. (pp. 197-201). Odesa: Sout: Ukrainian National Pedagogical University named after K.D.Ushynski [in Ukrainian].

Дарья Владимировна Емельянова,
кандидат педагогических наук,
доцент кафедры западных и восточных языков
и методики их обучения,
Государственное учреждение «Южноукраинский национальный
педагогический университет имени К. Д. Ушинского»,
ул. Старопортофранковская, 26, м. Одесса, Украина

Наталья Новицкая,
студентка 2 курса магистратуры
физико-математического факультета
Государственное учреждение «Южноукраинский национальный
педагогический университет имени К. Д. Ушинского»,
ул. Старопортофранковская, 26, м. Одесса, Украина

ФОРМИРОВАНИЕ МОТИВАЦИИ ОБУЧЕНИЯ ИНОСТРАННОМУ ЯЗЫКУ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ ФИЗИКИ

Несмотря на необходимость знания иностранного языка специалистами различных сфер деятельности в образовании и понимание его значимости, выпускники педагогических университетов неязыковых специальностей недостаточно им владеют. Причин, объясняющих такое явление, много, но одной из основных является недостаточная мотивация изучения этой дисциплины.

Целью данного исследования выступило формирование мотивации обучения английскому языку будущих учителей физики с учетом профессиональной специфики направления подготовки и психолого-педагогических качеств студентов.

Исходя из поставленной цели, решались следующие задачи: определены педагогические условия формирования мотивации обучения английскому языку и разработаны способы их внедрение в учебный процесс профессиональной подготовки будущих учителей физики.

Для осуществления поставленной цели применялся метод разработки профессионально-ориентированных, учебно-исследовательских проектов по актуальным проблемам будущей профессиональной деятельности. Особенность метода проектов заключалась в том, что он объединял элементы интерактивности и применения информационно-коммуникационных технологий, то есть оба обозначенные нами педагогические условия формирования мотивации обучения иностранному языку будущих учителей физики.

Проект выполнялся в соответствии с содержательными модулями учебных рабочих программ по английскому языку и раздела физики «Механика». В сотрудничестве с преподавателем и магистрантом кафедры физики и обсуждения со студентами определена тема учебно-исследовательского проекта: «Внедрение элементов современной физики в механике». Проект состоял из двух частей: «Представление о пространстве и времени: от древних времен до наших дней», «Современные представления о природе материи и материальном единстве мира».

Работа по разработке проекта охватывала три основных этапа с соответствующим содержанием и функциями деятельности студентов и преподавателей: подготовительный, основной и заключительный. Подготовительный этап был направлен на создание мотивации, целеполагания, планирования. Основным этапом заключался в принятии решений, завершающем обсуждении пути реализации проекта, определении способов представления результата, сборе и творческой переработке информации. Завершающий этап - проверка, защита, оценка проекта.

Как показали наблюдения за работой студентов во время выполнения проекта, беседы с ними, а также результаты заключительного анкетирования, выполнения учебно-исследовательских проектов, направленных на профессиональный интерес, на основании определенных педагогических условий мотивировало обучение английскому языку профессиональной направленности.

Ключевые слова: иноязычная подготовка, мотивация, будущие учителя физики.

Darya Vladimirovna Yemelyanova,
Candidate of Pedagogical Sciences (PhD. In Pedagogy),
Associate Professor at the Department of
Western and Oriental Languages and
Methods of their Training,
State institution
“South Ukrainian National Pedagogical
University named after K. D. Ushynsky”,
26 Staroportofrankovskay Str., Odessa, Ukraine;

Nataliia Novitskaya,
Master Student,
Faculty of Physics and Mathematics,
State institution
“South Ukrainian National Pedagogical
University named after K. D. Ushynsky”,
26 Staroportofrankovskay Str., Odessa, Ukraine

FORMATION OF THE FUTURE PHYSICS TEACHERS' MOTIVATION TO LEARN A FOREIGN LANGUAGE

Despite the need for knowledge of a foreign language in various spheres of education, graduates of pedagogical universities of non-linguistic specialties do not know it well enough. There are many reasons for explaining this phenomenon, but one of the main reasons is insufficient motivation to study this discipline.

The purpose of this study was to form the future Physics teachers' motivation for studying English, taking into account the professional specifics of the preparation direction as well as students' psychological and pedagogical qualities.

According to the goal, some tasks have been solved, as follows: the pedagogical conditions for the formation of students' motivation for studying English have been determined; the ways for their introduction into the educational process of the professional training targeted to the future physics teachers have been developed.

To implement the set goal, there was used a method aimed at developing profession-oriented, educational and research projects on topical problems of the future professional activity. The peculiarity of the project method was this one: it combined some elements of interactivity alongside with the application of information and communication technologies, that is, both pedagogical conditions for the formation of the future Physics teachers' motivation for learning a foreign language.

The project was carried out in accordance with the content-oriented modules of curricula in the English language and the section “Mechanics” which constitutes the discipline “Physics”. Due to the cooperation of the teacher and her undergraduate student of the Physics Department, including certain discussions with students, the theme of the educational and research project was defined: “Introduction of elements referring to modern Physics into Mechanics”. The project consisted of two parts: «The idea of space and time: from ancient times to our days», “Contemporary ideas about the nature of matter and the material unity of the world».

Work on the project development covered three main stages containing appropriate contents and functions performed by students and teachers: preparatory, main and final. The preparatory stage was aimed at creating motivation, goal-setting, and planning. The main stage consisted in making decisions, conclusions regarding the ways of project implementation, determining the methods of presenting the obtained results, information collecting and its creative processing. The final stage was aimed at the verification, defense and evaluation of the project.

As the observations of the students' work during the project showed, interviews with them, as well as the results of the final questionnaire, the implementation of their educational and research projects covering the professional interest, motivated the students' study of the English language for specific purpose on the basis of certain pedagogical conditions.

Key words: training in English, motivation, future teachers of Physics.

Подано до редакції: 10.01.2018 р.

Рекомендовано до друку: 18.01.2018 р.

Рецензент: д.пед.н., професор А. М. Богуш